

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	
MATERIA	Movemento
DISCIPLINA	Movemento Expresivo I
TITULACIÓN	Titulación Superior en Arte Dramática
ESPECIALIDADE	Interpretación
ITINERARIO	
CURSO	1º (1º cuadrimestre)
CRÉDITOS ECTS	6
CARÁCTER	Obrigatoria
DEPARTAMENTO	Interpretación
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	Ricardo Solveira
DOCENTES	Nome e apelidos: Ricardo Solveira Díaz Horario titorías: https://esadgalicia.com/curso-escolar/ Despacho: D.2 Contacto: ricardosolveira@edu.xunta.es
DESCRIPCIÓN	Estudo da linguaxe expresiva e comunicativa non verbal do corpo. Adestramento corporal. Sensibilización psicosomática. Conciencia do corpo por medio da vivencia do movemento.
COÑECIMENTOS PREVIOS	
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego X Castelán X Inglés
2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE TITULACIÓN	
T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T7	Utilizar as habilidades comunicativas e a crítica construtiva no traballo en equipo.
T10	Liderar e xestionar grupos de traballo.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
X1	Fomentar a autonomía e autorregulación no ámbito do coñecemento, as emocións, as actitudes e as condutas, mostrando independencia na recollida, análise e síntese da información, no desenvolvemento de ideas e argumentos dunha forma crítica e na súa capacidade para a propia motivación e a organización nos procesos creativos.
X2	Comprender psicolxicamente e empatizar para entender e sentir as vidas, situacións e personalidades alleas, utilizando de maneira eficaz as súas capacidades de imaxinación, intuición, intelixencia emocional e pensamento creativo para a solución de problemas; desenvolvendo a súa capacidade para pensar e traballar con flexibilidade, adaptándose ás demais persoas e ás circunstancias cambiantes do traballo, así como a conciencia e o uso saudable do propio corpo e o equilibrio necesario para responder aos requisitos psicolóxicos asociados ao espectáculo.
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.

X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.	
X8	Vincular a propia actividade teatral e escénica a outras disciplinas do pensamento científico e humanístico, ás artes en xeral e ao resto de disciplinas teatrais en particular, enriquecendo o exercicio da súa profesión cunha dimensión multidisciplinar.	
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE		
EI1	Dominar os recursos expresivos necesarios para o desenvolvemento de procesos de interpretación, actuación e representación, no ámbito escénico e audiovisual.	
EI2	Participar na creación da partitura escénica e/ou personaxe, escénico ou audiovisual, e interpretar adecuadamente, a través do dominio das diferentes técnicas interpretativas.	
EI3	Integrar e interactuar coas restantes linguaxes e códigos que conforman o espectáculo escénico ou audiovisual.	
EI5	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.	
3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA		COMPETENCIAS VINCULADAS
1. Preparar o corpo como ferramenta de traballo actoral		X1; X2; X3; X5; EI1; EI5
2. Desenvolver a percepción a través do corpo, potenciando a escoita e a resposta aos diferentes estímulos.		X5; X8; EI3
3. Valorar o proceso no traballo de aula.		X1; X2; X3; X5; X8; T1;T3; T 7; T10
4. Potenciar as capacidades creativas e expresivas		EI1; EI2; EI3; EI5; X5;
5. Discernir os elementos que interveñen no proceso de creación corporal.		T1;T3; T 7; T10; X1; EI5
6. Afondar na creación corporal desde un punto de vista analítico e crítico.		T 7; X1; X3
7. Desenvolver a capacidade creativa con distintos materiais de traballo.		X5; X8; EI2; EI3
8. Comprender o valor do traballo en grupo.		T 7; T10; X2
9. Recoñecer as potencialidades de composición colectiva valorando o traballo individual.		T 7; T10; X1; EI2
4. CONTIDOS		
TEMAS	SUBTEMAS	HORAS
1 Acondicionamento físico I.	1.1. Elasticidade e flexibilidade muscular. 1.2. Tonicidade e resistencia corporal. 1.3. Quencemento actoral individual 1.4. Quencemento actoral grupal.	30
3. Consciencia corporal.	3.1 Movemento orgánico. 3.1.1. Ximnasia consciente. 3.1.2. Recorrido do movemento. 3.1.3. Os centros de movemento. 3.2 Os focos expresivos. 3.3 Anatomía e fisioloxía.	15
4. Consciencia espacial.	4.1. Espazos intracorporais. 4.1.1. Propiocepción. 4.1.2. O espazo estreito. 4.1.3. O oco.	15
5. Consciencia temporal.	5.1. Movemento rítmico e movemento melódico. 5.2 Tempo-ritmo.	15
6. Forza	6.1. Tensión muscular. 6.2. Antagonismo muscular	15
TOTAL SESIÓNS		90

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE			
Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Actividades introdutorias	5	5	10
Exposición práctico-teórica	5	5	10
Práctica individual	30	40	70
Práctica colectiva	30	20	50
Actividades complementarias		10	10
Titorías individuais	5		5
Titorías de grupo	5		5
Presentacións Mostras.	10	10	20
TOTAL	90	90	180
PORCENTAXE	50%	50%	100%
6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE			
Actividades	Descrición		
Descrición	Descrición		
Exposición práctico-teórica	Exposición por parte do docente e/ou alumnado ante un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun proxecto, exercicio ou problema.		
Práctica individual	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor.		
Práctica colectiva	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor de xeito grupal.		
Metodoloxía integradora: Aprendizaxe colaborativa	Enfoque interactivo de organización do traballo no cal os alumnos son responsables da súa aprendizaxe a da dos seus compañeiros nunha estratexia de corresponsabilidade para acadar metas e incentivos de grupo.		
Titorías individuais	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/ desenvolvemento de actividade da materia e do proceso de aprendizaxe.		
Titorías de grupo	Entrevista que o grupo fai co profesor da materia para asesoramento/ desenvolvemento de actividade da materia e do proceso de aprendizaxe.		
Presentacións / mostras	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo, desenvolvidas nun espazo de representación con público.		
Actividades complementarias	Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.		
Cartafoi; dossier			
7. ATENCIÓN PERSONALIZADA			
Seguimento	Farase un seguimento personalizado, facendo un análise de cada caso específico e resolvendo cada casuística da forma mais adecuada.		
Orientación	Orientación respecto ás dúbidas e inquedanzas que xurdan en cada caso.		
8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN			
8. 1 Avaliación ordinaria			
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación	
Descrición	Descrición		
Observación sistemática	X 1; X 2; X 5; X 8; T1; T3; T 7; T10; E13	40%	

Actitude e participación en clase	X 1, X 2, X 3, X 5, T3; EI1; EI2, EI3, EI5	20%
Traballos específicos prácticos e teóricos	X 2, X 3; X 5, X 8; T1, T3, T7, T10; EI1, EI2; EI5	40%
8.2. Avaliación extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Descrición	Descrición	
Execución dun quecemento actoral; individual e grupal.	T1; T3; T7; T10	10%
Práctica colectiva/Traballo de dinámicas grupais.	T1; T3; T7; T10	10%
Exposición teórico-práctica: traballos referidos á consciencia corporal.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Exposición teórico-práctica: traballos referidos á conciencia espacial.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Exposición teórico-práctica: traballos referidos á consciencia temporal.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Proxecto Individual.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Titorías individuais / Entrevista persoal, entrega de memoria do proceso de preparación da proba extraordinaria.	X 2; X 3; T1; T3; T7; T10	20%
8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Descrición	Descrición	
Execución dun quecemento actoral; individual e grupal.	T1; T3; T7; T10	10%
Práctica colectiva/Traballo de dinámicas grupais.	T1; T3; T7; T10	10%
Exposición teórico-práctica: traballos referidos á consciencia corporal.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Exposición teórico-práctica: traballos referidos á conciencia espacial.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Exposición teórico-práctica: traballos referidos á consciencia temporal.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Proxecto Individual.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Titorías individuais / Entrevista persoal, entrega de memoria do proceso de preparación da proba extraordinaria.	X 2; X 3; T1; T3; T7; T10	20%
9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS		
Referencias básicas		

Técnicas corporais:

- Bachmann, Marie-Laure (1998): *La rítmica Jaques-Dalcroze. Una educación por la música y para la música*, Madrid, Pirámide.
- Dennis, Anne (2014): *El cuerpo elocuente. la formación física del actor*. Madrid, Fundamentos
- Kalmar, Déborah (2005): *Qué es la expresión corporal. A partir de la corriente de trabajo creada por Patricia Stokoe*, Buenos Aires, Lumen.
- Kesselman, Susana (2005): *El pensamiento corporal. De la inteligencia emocional a la inteligencia sensorial*, Buenos Aires, Lumen.
- Laban, Rudolf (1984): *Danza educativa moderna*, Barcelona, Paidós.
- (2006) *El dominio del movimiento*, Madrid, Fundamentos.
- Learreta Ramos Begoña (ed.) (2005): *Los contenidos de la Expresión Corporal*, Zaragoza, INDE. Le Du, Jean (1986): *El cuerpo hablado. Psicoanálisis de la expresión corporal*, Barcelona, Paidós.
- Ridocci, Mercedes (2009): *Expresión Corporal. Arte del movimiento. Las bases prácticas del lenguaje expresivo*, Madrid, Biblioteca Nueva.
- (2005): *Creatividad corporal*, Ciudad Real, Ñaque.
- Schinka Marta (2003): *Manual de psicomotricidad, ritmo y expresión corporal*, Barcelona, Praxis.
- (2002): *Expresión corporal. Técnica y expresión del movimiento*. Barcelona, Praxis.
- Stokoe, Patricia e Harf, Ruth (1992): *La expresión corporal en el jardín de infantes*, Barcelona, Paidós.

Referencias complementarias

10. OBSERVACIÓNS / RECOMENDACIÓNS

Procurarase durante o curso a integración con outras especialidades por medio de sesións conxuntas.
En casos de excepcionalidade poderase mostrar o traballo desenvolvido na aula fora do espazo da Escola.

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a ESAD de Galicia establece unha planificación extraordinaria que se **ACTIVARÁ NO MOMENTO EN QUE A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA O DETERMINE**, atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da presente programación docente. No suposto de que se produza unha emerxencia, a presente programación non sufrirá máis modificación que a derivada da necesidade de articular unha avaliación non presencial, para o que se establecerán as adaptacións necesarias nas actividades e ferramentas de avaliación, en relación coas competencias que se indican e coa ponderación que se sinala.

Para o caso da avaliación non presencial de toda a disciplina, as ferramentas e actividades de avaliación serán as que seguen:

ACTIVIDADE 1. Continuidade do acondicionamento corporal para o traballo físico do actor

Competencias: T1, E11, E12

Ponderación: 20%

ACTIVIDADE 2. Quencemento individual do alumnado cara ó seu desenvolvemento actoral

Competencias: T3, X1, X2, X5, E13, E15

Ponderación: 20%

ACTIVIDADE 3. Toma de conciencia corporal a través de traballos na rede.

Competencias: T3, X1, X3, X5, E13, E15

Ponderación: 20%

ACTIVIDADE 4. Toma de conciencia espacial a través de traballo telemático

Competencias: T3, X1, X3, X5, EI3, EI5

Ponderación: 20%

ACTIVIDADE 5. Toma de conciencia do ritmo a través de exemplificacións en rede.

Competencias: T3, X1, X3, X5, EI3, EI5

Ponderación: 20%

No caso de que o tránsito se produza iniciado xa o curso escolar, o profesorado combinará a avaliación do traballo presencial do alumnado coa avaliación do traballo non presencial, determinando as ferramentas (presenciais e non presenciais) a utilizar e a ponderación das mesmas.

AS PRESENTES MEDIDAS PODERÁN SER OBXECTO DE MODIFICACIÓN EN FUNCIÓN DAS DIRECTRICES OU INTRUCIÓNS QUE POIDA FACER PÚBLICAS A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA, QUE SE COMUNICARÁN EN TEMPO E FORMA AO ALUMNADO POLAS CANLES HABITUAIS (PÁXINA WEB E CORREO ELECTRÓNICO).